

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА
ПЛЕЦЬКОГО В М. ОСВЕНЦІМ (ПОЛЬЩА)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ У СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
II Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
12-13 травня 2022 року**

УДК [005.332.2:001:378]:339.92(477:4)(043.2)

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. 495 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, туризму, розвитку індустрії гостинності та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ЛЕНДЕСЛ К., ЛЕНДЕСЛ В., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. Патріотичне виховання як умова формування національної свідомості молодших школярів	109
ЛІБАК Н. А. Вплив педагогічної практики на формування компетентностей майбутнього вчителя української мови та літератури	111
ЛУГОШ І.М., ЛІБА О.М. Розвиток логічного мислення молодших школярів на уроках математики: проблеми та перспективи	113
МАРГІТИЧ К. Є. Концепція двомовної школи для закарпатської місцевості з етнічно мішаним складом населення	114
МАРГІТИЧ Е.В., КУШНІР І.І. Загальні аспекти Всеукраїнського науково-педагогічного проєкту «Інтелект України»	116
МАРГІТИЧ Т. Formation of english communicative competence of senior school learners with the use of educational projects	118
МЕДВІДЬ Т. О. Виховне значення творів М. Лисенка для учнів початкових класів загальноосвітніх навчальних закладів	120
МИКУЛІНА А. К. Роль педагогічної етики у формуванні вихователя дошкільного закладу	122
МИКУЛІНА А. К., ТИЧКА М. В. Особливості навчання аплікації дітей старшого дошкільного віку	124
МИХАЙЛОВА К.В., ВОЛОШИН Н.П. Народний фольклор – важливий засіб екологічного виховання дошкільників	126
МИХАЙЛОВИЧ К. А. Концепція інклюзивної школи в Угорщині	128
МОЛНАР-ЧАТЛОШ А. О. Законодавче регулювання інклюзивної освіти в Угорщині	129
МОЛНАР Т.І. аксіологічні аспекти професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів	131
МОЛНАР Т.І., ЛЕДНЕЙ В.Е. Алгоритм діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання	134
МОЛНАР Т.І., СУХОДОЛЬСЬКА Ю.М. Сертифікація вчителів початкових класів як форма оцінювання фахових компетентностей	136
МОРОЗ Ф.В. Розвиток сили та формування силових навичок	138
МОЧАН Т. М. Підготовка вчителя початкової школи до використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках математики	140
ОСТОЛОШ Г.І., КОБАЛЬ В.І. Управління закладами освіти в територіальній громаді	142
ОСТРОВСЬКИЙ О. О., КОБАЛЬ В. І. Організаційно-педагогічні умови формування міжкультурної компетентності майбутніх учителів української мови і літератури	143
ПИНЗЕНИК О. М. Реалізація компетентнісного підходу у процесі фахової підготовки педагога	145
PALLAY KATALIN. The roles of push-pull factors in student mobility	147
ПОПОВИЧ О.М., БАТИН Т.М. Предметно-розвивальне середовище як засіб розвитку комунікативних навичок у дошкільників	148
ПОПОВИЧ Я. В., ЛАЛАК Н. В. Моделювання уроку в сучасній початковій школі	150
ПОХАНІЧ ЯН. Уплив рівня освіти на євроскептичні настрої у словацькому суспільстві	152
ПРОДАН Н.В. Формування цифрових компетентностей керівників закладів освіти: обґрунтування проблеми	154
ПРОКОП М. В., ХОМА О. М. Формування лексичної компетентності на уроках української мови в адаптаційний період	156
РЕНДЗЕЙ В.М., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. Дидактична гра в освітньому процесі початкової школи	157

початок 2022-их рр. [2]. Тут ми бачимо Словацьку Республіку серед групи з високим рівнем євроскептицизму. Одне з питань, яке ставилось словацьким респондентам було наступним: *«Ви дуже оптимістичні, досить оптимістичні чи досить песимістичні щодо майбутнього Європейського Союзу?»*. Трохи більше половини словаків підтвердили свою європейську ідентичність, відмітивши свій загальний оптимізм по відношенню до майбутнього Європейського Союзу (54%). Тотальними євроскептиками стали 43% опитаних, які не мають віри у перспективи Європейського Союзу. Відповідно 1% респондентів не зміг визначитись [2]. Загальнословацький результат свідчить про четверте місце з кінця (з поміж 27 країн-членів Європейського Союзу), тобто, ще більшими євроскептиками за Словаччину є тільки три країни – Греція, Франція та Болгарія.

Таким чином, у 1990-их рр. у словацькому суспільстві сформувалась міцна група «демократів». Серед демократично орієнтованої групи від половини до 2/3 словаків мали вищу освіту. Можемо сказати, що вища освіта стала одним із стабілізаторів майбутніх демократичних реформ у Словацькій Республіці. Однією з таких стратегічних реформ стала підготовка до вступу до Європейського Союзу у 2004 р. З іншого боку, майже два десятиріччя перебування Словацької Республіки у європейській академічній та освітній системі також позначились достатньо високим рівнем євроскептицизму. Адже більшість (54%) не вбачає перспектив Європейського Союзу. Рівень освіти й дотепер залишається фактором європейськості словаків і їхнього наближення до європейської громадянської освіти.

Література

1. New Democracies Barometer (1992 – 1998). Center for the Study of Public Policy. URL: https://www.cspp.strath.ac.uk/catalog4_0.html (дата звернення: 01.05.2022).

2. Standard Eurobarometer 96 Winter 2021–2022. Public opinion in the European Union. European Union. URL: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2553> (дата звернення: 11.04.2022).

УДК 37.091.113:004:005.336.2(043.2)

ПРОДАН Н.В.

Мукачівський державний університет

ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ: ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОБЛЕМИ

Характеристиками цифрового суспільства є неперервна динаміка глобалізації комунікацій, кількість яких непинно зростає. Освіта, як і інші галузі, знаходиться в прямій залежності від цього явища, відповідно в соціумі формується тенденція усвідомлення визначальної ролі цифрових технологій (ЦТ) в процесах життєдіяльності закладів освіти (ЗО). На передній план виходить визнання їх одним із основоположних явищ, які неперервно впливають на розвиток суспільства в цілому та систем освіти, зокрема. Умови цифровізації суспільства формують особливе значення для технологій ефективно організації навчання та ставлять акцент на їх використанні в управлінні закладами освіти.

Цифровізація та її похідні, зокрема, такі як Інтернет-комунікації (чати, вебінари, Viber, Telegram, форуми, соціальні мережі, Skype, електронна пошта та ін.) можуть позитивно слугувати для встановлення і підтримки взаємозв'язків адміністрації ЗО з широким колом користувачів освітніми послугами, з метою широкого інформаційного охоплення та задля розмноження та розповсюдження інформаційних та навчально-методичних матеріалів.

Для керівників закладів освіти неперервний зв'язок із цілями цифрового суспільства є важливим для всього закладу – він формує зовнішню та внутрішню цифрову структуру та впливає на вибір ресурсів організації освітнього процесу. Зазначене нашою потребою створення цифрової моделі ЗО, яка стане відтворенням кращих практик управління ЗО. Адже кожен ЗО має певну автономію щодо внесення змін у роботу вчителів та учнів керівниками закладу. Цифрова модель може акумулювати їх позитивним досвідом, який включає формальні та неформальні способи навчання та сучасні педагогічні методи. Це дасть можливість розв'язувати проблему формування у молоді компетентностей, які знадобляться в майбутньому. Для цього керівникам ЗО слід динамічно виконувати завдання, як спрятимуть неперервному підвищенню їх цифрових компетентностей:

1) широке використання ЦТ в професійній діяльності та повсякденному житті;

2) пошук та впровадження технологій співпраці, планування, самостійного навчання учнів та педагогів;

3) накопичення досвіду педагогічних практик, пов'язаних з орієнтацією на кожного учня, їх діяльністю в реальному житті та груповою роботою;

4) неперервне досліджування зв'язку між впровадженням ЦТ та педагогічними реформами.

Свого часу дослідники запропонували інноваційну модель шкільної спільноти, яка спрямована на розвиток елементів [2]: середовища навчання та навчання учнів; професіоналізму вчителів; лідерства та партнерства, як центральних для просування освітніх інновацій, пов'язаних із універсальним використанням цифрових технологій.

Автори передбачають, що модель є загальною – що, у свою чергу, залишає значний простір для інтерпретації оцінювання та вдосконалювання поточних практик в ЗО. Зазначене вказує на нагальну потребу підвищення цифрових компетентностей для цифрової трансформації управління ЗО [1]. Для цього керівникам ЗО вже на сьогодні потрібно:

- мати базові цифрові навички та компетентності;
- володіти певним рівнем цифрової грамотності, включаючи боротьбу з дезінформацією та фейковими сповіщеннями;
- мати початкову цифрову освіту;
- усвідомлювати значення інформаційно-інтенсивних технологій в управлінні ЗО, таких як штучний інтелект, віртуальна та доповнена реальність тощо.

Література

1. План дій щодо цифрової освіти (2021-2027). URL :

https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/digital-education-action-plan_en

2. Korhonen, T., Lavonen, J., Kukkonen, M., Sormunen, K., & Juuti, K. (2014). The innovative school as an environment for the design of educational innovations. In H. Niemi, J. Multisilta, L. Lipponen, & M. Vivitsou (Eds.), *Finnish innovations and technologies in schools* (pp. 99–113).

УДК 37.016:811.161.2:37.015.31:81'24

ПРОКОП М. В.

Відокремлений структурний підрозділ
«Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
Мукачівського державного університету»

ХОМА О. М.

Мукачівський державний університет

ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В АДАПТАЦІЙНИЙ ПЕРІОД

Методика формування лексичної компетентності у здобувачів базової середньої освіти в центрі дослідження низки науковців: О. Горошкіної, О. Кучерук, М. Пентилюк та інших. Вивчення цього питання включає розуміння ключового слова «лексична компетентність». За Законом України «Про освіту» компетентність трактується, як «динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність» (розділ 1. ст.1, п.15) [1].

На думку В.Новосьолової, «лексична компетентність полягає в усвідомленому й умотивованому оволодінні лексичними засобами мови й умінні користуватися ними. Лексична компетентність передбачає не лише наявність багатого словникового запасу, а й уміння використовувати наявні в активі лексичні елементи в процесі мовлення для вираження своєї позиції й ставлення до сказаного, здатність варіювати лексичними засобами залежно від сфери й ситуації, у яких відбувається комунікативний процес» [3, с.19].

Отже, лексична компетентність передбачає поєднання знань, умінь, навичок, практичних умінь, сформованих цінностей, що отримуються здобувачами освіти у процесі вивчення відповідних тем. Проте зазначимо, що лексична компетентність розвивається у процесі вивчення усіх розділів лінгвістики. Мова йде про роботу над словом, що має вкрай важливе значення для формування національно-мовленнєвої особистості.

О. Кучерук зазначає, що «у формуванні лексичної компетентності учнів важливо врахувати такі закономірності: 1) збагачення словникового запасу учнів пов'язане з опорою на їхній чуттєвий досвід в активній навчально-пізнавальній діяльності; 2) формування знання про ЛЗ слова залежить від поєднання аналітичної роботи над структурою семантики окремого слова й розглядом особливостей функціонування його в контексті; 3) вільне володіння словом у мовленні залежить від взаємозв'язаного засвоєння ЛЗ і ГЗ значення слова з

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>